

Joachim Volschovius Konrad Friedlieb

Disputatio Politico-Iuridica De Regalibus

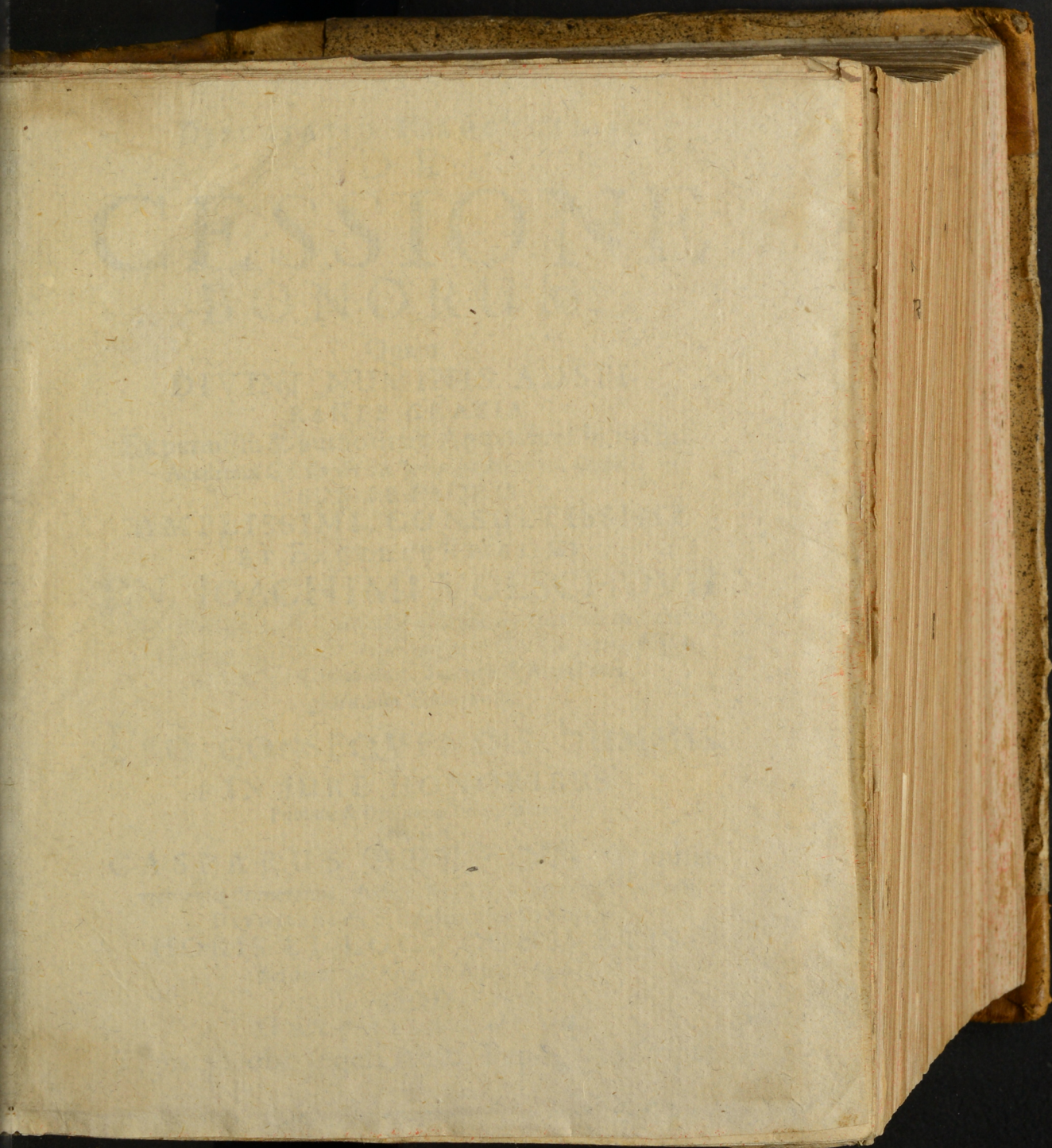
Gryphiswaldiae: Jeger, 1651

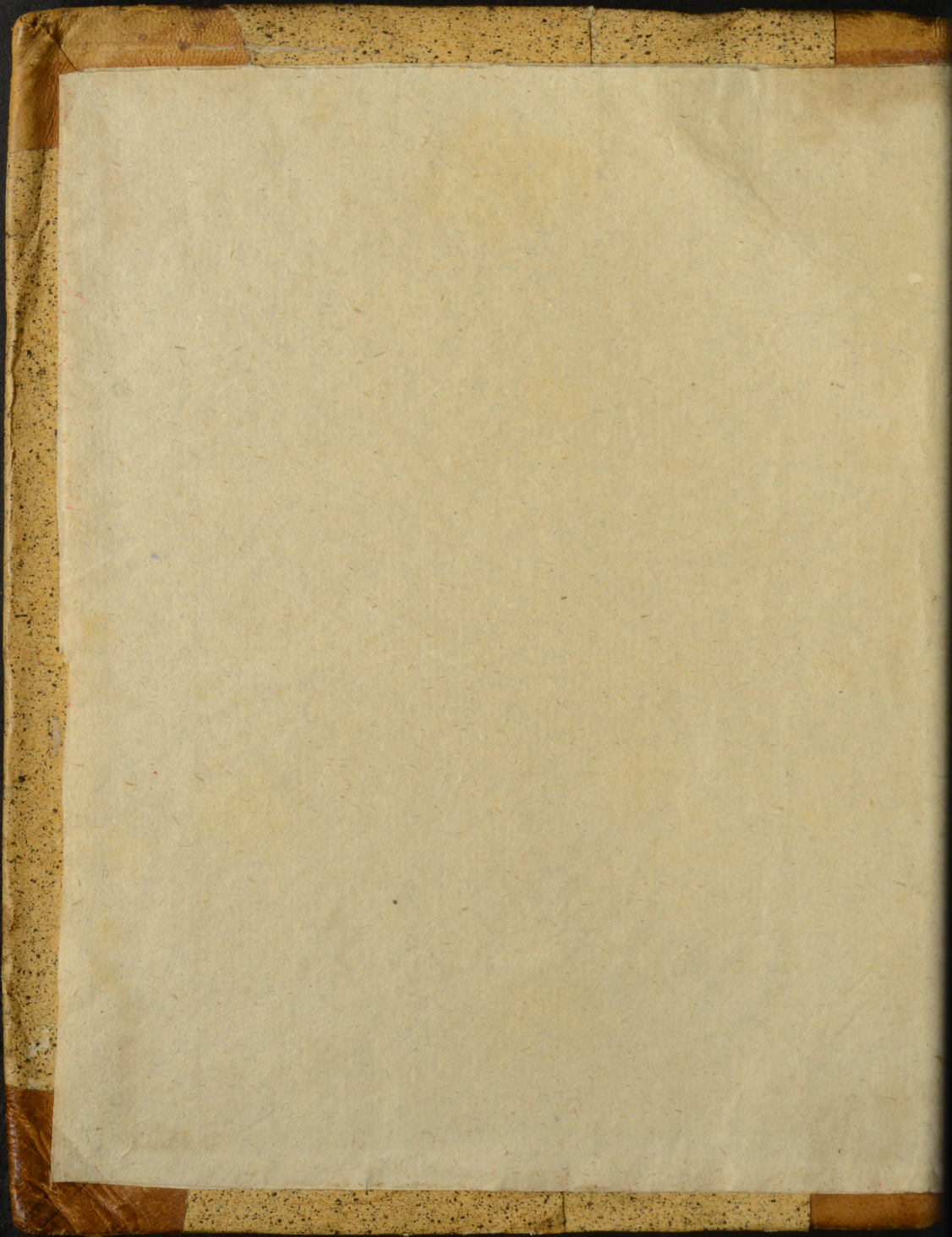
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn746482183>

Druck Freier Zugang

V. K. 2 (174)

Disputatio Politico-Juridica

55

DE
REGALIBUS,

Quam

Amplissimæ Facultatis Juridicæ indultu
in incluta Academia Gryphica

PRÆSIDE

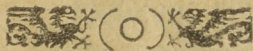
Clarissimo & Consultissimo Viro

DN. JOACHIMO VOLSCHO-
VIO, J.U.D. Consistorii Ecclesiastici Directore
& P. P. Favitore & Præceptore suo omni ho-
noris magmento jugiter afficiundo,

*Publicæ Eruditorum disquisitioni
subjicit*

CONRAD FRJEDERJEB
Gryphiswald. A. & R.

In Auditorio Majori ad diem 30 Septembr.

GRYPHISWALDIÆ

Excudebat Jacobus Jeger Academ. Typogr.

ANNO partæ Salutis clō 17c LI.

*Viro Amplissimo, Consultissimo, Au-
tentissimo Dno Laurentio Ste-
J.U.D. Scenissimorum Ducum
lenium Consilio intimo. Pa-
Favitori meo observanter s.*

Rechtliche Handlung

D. R.

RECHT

Handlung

Abhandlung über die rechtliche Handlung
in der Theorie und Praxis

von

Carl von Schlegel

Dr. phil. Carl von Schlegel

Abhandlung über die rechtliche Handlung

in der Theorie und Praxis

von Carl von Schlegel

Abhandlung über die rechtliche Handlung

von

Carl von Schlegel

Abhandlung über die rechtliche Handlung

in der Theorie und Praxis

von

Carl von Schlegel

Abhandlung über die rechtliche Handlung

in der Theorie und Praxis

[Faint handwritten text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

DE REGALIBUS.

Thesis I.

Regalium Jus prout cruda studia indulgent, nobis evoluturis nominis definitionem, qua in ipsa rerum penetralia devehimur, ut Autor est Scaliger *Exercit. 19.* est, quam circa primordia excutiamus, *arg. l. 1. D. de Just. & Jure.* Vocitantur verò Regalia, quæ & βασιλικὰ audiunt. *Ferrariens. in tr. de feud. lib. 5. tit. 51.* Jura imperii, *apud Livium lib. 2. Curtium lib. 10.* Jura Regia, *Gunther. libr. 7. Kånserliche Hoheiten vnd Reservaten/ in Comit. Ratubonens. 1576. §. Dadurch dann. &c.* vocitantur, inquam à voce Regis, quâ ipsa Imperator sæpissimè notatur in usibus feudorum *Cap. 1. in pr. & §. notandum qui feuda dare poss. Cap. 1. §. quibus de consuetud. recti feudi. Cap. 1. de lege Conradi. & cap. 1. de pace. tenenda,* quâ ratione adhiberi nomen Regis in cap. unic. Quæ sunt Regalia, notat Sixtinus *in proem. sui Commentarii ad d. cap. un. n. 2.* Et equidem hujus appellationis ratio facillima inventu evadit intuitu, Imperatoris vocem hoc temporum tractu, Regis verò à longo annorum decursu esse introductam, ut eleganter tradit Marcus Mantua *in l. si quis major. n. 33. & seqq. C. de transact.* Quibus prælibatis ad definitionem vel verius descriptionem realem in quantum horum jurium generalitas patitur. descendimus.

Thesis II.

Regalia sunt partes potestatis politicæ, Principi & Imperatori ceu' supremo Magistratui concessæ.

Profluunt enim ex ejus natura, quæ cum sit summum Reipublicæ

sine quibus imperium non subsistit. *Novel. 149. §. ac sane. Henning. Arnif. de Jur. Majest. lib. 2. cap. 1. p. m. 157. Paurm. lib. 1. de Jurisdic. Imper. Rom. cap. 3. p. m-35. ex Socino & Gaillio. Reinking. lib. 1. cl. 3. cap. 12. n. 1. & 2.* Imò hæc reservata ossibus Imperatorum ita coherent, ut ea nullus à sceptro Cæsareo avellere, ullove tempore præscribere possit. *Thom. Michaël. de Jurisdic. Concl. 8. Sixtin. de Regal. cap. 2. n. 3. Christoph. Besold, libr. 1. Polit. cap. 4. §. 32. Tob. Paurm. lib. 1. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 21. n. 1,* sed si his Majestas orbatur simulacri umbratici nomine verius exprimitur, & funditus evertitur. *Gerlac. Buxtorff, ad proëm. A. Bull. Concl. 2. in fin. Petr. Syring. de pace Religionis. concl. 14. Benedict. Carpzov. in L. R. c. 13. sect. 2. n. 18.*

Thef. III.

Non tamen hoc ipso solius Imperatoris, aut Regis arguuntur, siquidem non soli attribuenda sunt Regi, sed cuilibet Reipublicæ perfectæ, quæ hac in terrâ non agnoscit superiorem. *Bossius de Regal. num. 3. Pruk. ad Rubr. quæ sint Regal. c. 2. n. 1. Rosenthal. de feud. cap. 5. concl. 1. n. 2. in verbis seu supremo Principi. & concl. 2. n. 2.* Absit & subditos Reges hoc ipso Regalibus exuere velimus, quibus Regalia competere tradunt. *Laudens. in dict. Cap. unic. quæ sint Regal. Rosenthal. de feud. cap. 5. concl. 2. n. 4. in gloss. post fin. Bossius, qui generalem rationem addit, quod sc. eò ipso dum quis creatur Rex Regal. ei acquirantur d. r. de Regal. n. 3. vel alios etiam Principes superiorem recognoscentes, quibus Regal. tribuunt. Herm. Vultej. de feud. lib. 1. cap. 5. n. 7. Borcholt. in dict. cap. unic. quæ sint Regal. num. 7. Thom. Michaël. in disp. de Jurisdic. concl. 47. per quos superior Majestas Regalia exereere censetur, perindè ac usufructuarius vendens usumfructum per emptorem postea uti, frui dicitur. l. 38. 39. & 40. ff. de usufruct.* Concessione verò hac nulla inducitur privatio superioris, siquidem Princeps inferior non jure proprio, sed nomine concedentis ea possidet, nec quicquam de Majestate participat, eâ soli concedenti reservatâ. *l. inquisitio ubi Dd. C. de solut Peregr. de jur. fisci. lib. 1. tit. ult. n. 33. Christoph. Besold. de appellat. cap. 2. num. 16. fol. 59. Andr. Knich, de Jur. Territ. cap. 1. num. 315.*

Thef. IV.

Ut a, si de jure loquitur, non nisi summæ potestati Regalia competunt, ut asserunt Ifern. *Alvorat. in cap. 1. quæ sint Regal. & idem Ifern. cap. 1. de nov. form. fidel. Curt. Jun. de feud. Laicorum. n. 7.* Ita tamen non in præmium immensi laboris, sed ad salutem Reipublicæ ejusq; tuitionem conceduntur. *Bocer. cap. 1. num. 1. in fin. de Regal. Afflict. ad rubr. quæ sint Regal. n. 7.* Id quod apertè factus Fridericus I. in Orat. ad Episcopos & Proceres Imperii, de Regalibus suis, quæ sibi in Italia reddi voluit: *Quoniam DEO, inquit, placitum est, nos imperii gubernacula administrare ob eam rem, quia ad dignitatem & salutem ejus pertinere videntur, curare ac moliri omnia singulari studio ac vigilantia congruit.* Quæ & alia verba, quibus respectu Regalium usus est, adducuntur à *Sigonio lib. 12. de Regn. Italie.* & de Jure Vectigalium tanquam Regal. in constitut. Imp. Anno 76. promulgatâ. *S. Dadurch dann. &c.* constituitur in his verbis: *Zu noch höhern Aufschlag/ Werth vnd Thewrung/ auch leichtlich Ursache zur Ungedult / vnd sonderlich zur Empörung geben möge/ & de Jure monetæ in constitutione de Anno 1579. S. Also dann auch. &c.* ubi sancitur, ut qui jus monetæ habent, id ad salutem Imperii usurpent, nec per questum aliquem, vel pacta prohibita, aliave ratione eo abutantur, quæ fusè exponit *Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 1. pag. 16.*

Thef. V.

Summæ pariter, & huic subditæ potestati cum Regalia adesse in superioribus jecimus, discrimen, quod in possessione Regalium intervenit, ne inconsulto silentio involvatur, est quod despiciamus, proprio n. vel improprio nomine Regalia à possessoribus servantur. *Proprio ab his, qui superiorem extra suum territorium non recognoscunt, in quos in ipso territorio privativè omnis translata est potestas, & ita residet Majestas personalis. Frider. Tileman. disp. 2. thes. 8. & seqq. Herm. Vultej. de feud. libr. 1. cap. 5. p. 76. n. 20. Georg. Brautlach. in Epit. Jurispr. Publ. cap. IV. num. 8. p. m. 75.*

Thef. VI.

Majestatem hanc, ut intimius in eorum cognitionem devehamus, qui proprio nomine Regalia servant, definimus summam perpetuam item legibus solutam potestatem in res suæ ditionis, Sum-

struatur, ut sunt illius Bodini *de Rep. cap. ult. n. 113. & 2. cap. 6. n. 225.* neve, quod universi mundi Dominus sit, aut in incognitos & remotissimos populos jus imperandi habeat; ut vult *gl. in c. venerab. in verb. Germanos de Elect. gl. in c. Adrianus dist. 63. Barthol. in l. hostes. ff. de capt. & postlim. rever. in extrav. ad reprim. in verb. totius orbis. in l. 1. §. ult. n. 3. ff. de rei vindic. Bald. ad l. 9. ad Titos ad l. Rhod. de jactu.* sed quod hæc omnia, quamvis primo intuitu universalitatem imperii innuere videantur, & quamvis in dicta *l. 9. ad l. Rhod. de jact.* Imperator Antoninus vel ex ~~ratione~~ *adulatione Eudæmonis Nicomediensis,* (ut consultissimus Vir Dn. Georgius Christophorus Walterus Domino Limnæo respondit) vel proprio motu, & quidem citra ullam arrogantiam notam, mundi Dominus audiat, pro parte tamen tantummodò mundi, quæ Romano Imperio subest accipienda sunt, cum constet innumeras gentes potissimum ultra Euphratem Romano Imperio nunquam subditas, sed multas foederatas fuisse Romanis æquali jure, multas iisdem formidabiles, cum quibus pacem fecisse gavisi sunt, vel inimicitias sine victoriâ aluerunt, ut patet *ex l. non dubito. §. in pace. de capt. & postlim. rever. l. mercatores. C. de commerciis. l. 2. de offic. præf. prætor. Africa.* Quod etiam post alios deducunt *Limnæus tom. IV. Juris Publici. cap. 8. n. 21. Hugo Grot. libr. 2. de J. Belli & Pacis. cap. 22. Arnise. lib. 1. de Jur. Majest. cap. 2. p. m. 12. Paurmeist. lib. 2. de Jurisdict. Imp. Rom. cap. 1. n. 21. Scip. Gentil. th. 66. de princip. Rom. Andr. Knich. de jur. Territ. cap. 1. n. 38. 39.*

Thes. VII.

Summam igitur vocamus ratione reliquarum in Republica potestatum, & quod ejus actus alterius juri non subsint, ita ut voluntatis humanæ arbitrio irriti reddi possint. *Hugo Grot. de Jur. Belli & Pacis. lib. 1. cap. 3. p. 52.* vulgò n. Interpret. Juris Majestas est imperium maximum sive summum, *Dd. ad l. 3. ff. de Jurisdict.* & vox Majestatis amplitudinem summamq; imperandi potestatem innuit, ut prostat. *in l. 1. §. 3. de Caduc. toll. l. pen. ff. de just. & jur. l. 33. ff. de jurjurand. l. 9. ff. de Jurisdict. t. t. ff. & C. ad l. Jul. Majest. l. digna vox in verbis Majestate regnantis. C. de lb.* Imò summa potestas dicitur,

ber. Gentil. disp. Reg. 1. pag. 17. Bodin. lib. 1. de Rep. cap. 8. Thom. Mi-
chaël. de Jurisdic. concl. 7. lit. e. Rittersh. ad pr. Inst. verb. Maj.

Thef. VIII.

Unde vanissimum evadit potestatem imperatoriam, quamvis ea
à populo in Imperatorem Lege Regia, (quæ revera tradita argum.
§. 7. Inst. de F. N. G. & C. l. 1. ff. de Constit. Princip. l. 1. & 7. de V.
F. E.) sit translata, ortum proinde trahere à populo, ut sunt illius
Danæi libr. 1. Polit. cap. 4. Althus. cap. 15. Polit. Steph. Jun. Brut. in
Vind. contra Tyrannos quæst. 3. Hæn. disp. polit. 2. ad th. 6. ruinosa
argumenta, quæ tota destruit confessio, Maximil. I. R. Imp. in
Wormbs de anno 1495. sub tit. Reformation des heimlichen Gerichts
in Westphalen betreffend. & Caroli V. R. Imp. de anno 1548.
in pr. Haben wir auß auffgelegtem Ampt / darzu wir vvm Allmäch-
tigen GOTT beruffen sind. & ad ultimum ipsius Justiniani, his ver-
bis: Hanc nos gratiam DEO referendam putamus, qui imperii nobis
coronam imposuit. Novel. 28. cap. 4. in fin. Novel. 85. l. 1. & 2. Cod. de
offic. præf. præf. Africæ. l. 1. & 2. §. sed quia de V. F. E.

Thef. IX.

Hoc ipso etiam falsum & abominabile dictu à Pontifice Impe-
rium Romanum ad Germanos translatum esse & Imperatorem id
tanquam feudum ab ipso Papa recognoscere. Quam effrontem pa-
rasitorum Papalium affirmationem vel sola, Aur. Bull. Carol. I V. e-
vertit art. 2. ubi Septemviris, quos Principes Electores dicimus, jus
esse creandi Imperatorem statuitur, & sanè, cum sacrum Romanum
Imperium per se immediatè non nisi DEUM & ENSEM a-
gnoscat, (ut communi Electorum Decreto Anno CHRISTI 1338. pu-
blicato pronunciatum est, cujus tenorem retulit Aventinus lib. 8. se-
quitur Pontificem nullum jus in Imperium Romanum habere, &
quamvis censum aliquem aut pensionem Ecclesiæ stipulatam è Ro-
mano Imperio pro signo subjectionis, aut pro Canone feudali, quem
vocant feudistæ, Cujac. ad l. omnes. C. de ann. & trib. lib. 10. inter-
pretentur, attamen ex hoc censu, unde censuale dicitur imperium,
non arguitur feudatarium, neve ex juramento ab Imperatore ante
coronationem præstando, quod fidelitatis vel homagii jactitant, &
ob id

emergit, sed hoc ipsum tantummodo est protectio, & non
rer ab Hoch. apud Frider. Achillem de princip. inter Provinc. Europ.
in orat. contra Ital. nec hoc abnuat Georg. Sigism. Seld Vicecanc-
cell. Imper. in consil. ad Ferdinand. Imp. Von Ihrer Kayserslichen
Majest. Wahl vnd Hoheit / quando scribit: Dann denselben End
thut ein Kaysers anders nicht / als ein oberster Voigt vnd Schirm-
Herr der Römischen Kirchen / wie dann wol etwa in einem wenigern
Fall etliche Fürsten / vnd andere wenigere Stände des Reichs / et-
licher besonderer Klöster vnd Gottes-Häuser / Schutz-Herren oder
Kasten-Voigte seyn / mag sich auch wol begeben / das sie solches ihres
Schutzes halber zu zeiten Pflicht zu thun pflegen / vnd seynd doch son-
sten derselbigem Klöster mit nichten vnterthan. Folger derowegen
gar nicht / das von solchen Kayserslichen Endes wegen / der Pabst in
Weltlichen Sachen über den Kaysers / oder auch das Kaysersthumb /
wie vielleicht etliche vermeynen wollen / der Römischen Kirchen se-
hen seyn.

Thes. X.

Perpetua nostra audit Majestas, non quod perpetuum sit subje-
ctum, sed quod tamdiu regat quam vivit. *Vultej. Jurisprudentiæ Ro-
manæ. lib. 1. cap. 12. n. 62.* Nec sufficit summam potestatem, sed &
perpetuam eam esse necesse est, cum iis, in quos ad breve aliquod
tempus summa potestas confertur, Majestas propriè non competat.
*Bodin. lib. 1. de Republ. cap. 8. in princ. Christoph. Besold. libr. 1. Polit.
cap. 3. §. 30. Bornit. in tract. de Majest. Polit. cap. 8. in pr. Richard.
Dieter. in Dissert. de Majest. concl. 20.*

Thes. XI.

Legibus soluta nuncupatur, cum eo ipso, dum quis est summus,
legibus subditus esse nequeat, quæ alias superiores essent, aut ab ipso
Principe sibi impositæ, cujus tamen non est in his civilibus institutis
sibi leges scribere, *Bodin. lib. 1. de Rep. cap. 8. l. quod autem. §. uxori.
ff. de donat. inter Vir. & Uxor. l. 40. §. ult. ff. de fideicomm. libertat.
Henning. Arnf. libr. 1. cap. 3. Daniel Otto de Majest. Imp. & impe-
rant. cap. 2.* Quod tamen de legum vi coactiva, non directiva in-
tellectum velim, est n. nihil tam proprium Principis, quam secun-
dum leges vivere. *l. 3. C. de testament. & digna vox est Majestate
regnantis*

Greg. Tholos. 7. de Rep. cap. 20. Alberic. Gentil. tum in libr. de jure belli, tum imprimis in disp. Reg. 1. quæ est de potestate Principis absoluta Domin. Soto l. 1. q. 6. art. 7. concl. 1.

Thef. XII.

Dicitur Reipublicæ potestas, quo ipso non tantum à singulorum Magistratum Senatus & Curatorum quorumlibet Reip. autoritate distinguitur, utpote qui nullam potestatem in Republica habent, imò quorum sententiam sequi & repudiare liberum est. Bodin. libr. 3. de Rep. cap. 1. sed & præminentiam omnes omni jure huic Majestati cedere, innuitur Arnif. de Jur. Majest. lib. 1. cap. 4. n. 1. Bern. Zieritz. de Principum prærogativâ. Libenth. Colleg. Polit. Exercit. 7. thef. 18. p. 197. Tob. Paurmeist. de Jurisdict. Imp. Rom. cap. 3. n. 10.

Thef. XIII.

Dicitur ad ultimum in Res suæ ditionis. Non quod potestas politica ad liberas tantum personas ac servos, qui imperio ejus assueverunt, & idipsum perpetuo subeunt, sese exferat, sed in Cives pariter & alienæ etiam Reipublicæ homines derivetur, qui quidem in territorio politicæ alicujus non domicilium, sed res in ea possideant, vel ibi contraxerint, aliudq; id commiserint, unde obligatio oritur. Tob. Paurmeist. lib. 1. de Jurisdict. Imper. Roman. cap. 3. n. 12. p. m. 20.

Thef. XIV.

Ex qua enodatâ hæctenus Majestatis definitione *μεισμαλικῶς* inferimus, Regalia proprio nomine servari ab his qui veram, hac definitione expressam Majestatem sortiuntur. Veram dixi, quia & ii quandoque *καταρχητικῶς* Majestatis titulo notantur, qui nihil de absolutâ potestate participant, quatenus nempe per Majestatem honor & reverentia personæ indicatur. Tholos. libr. 8. de Republ. cap. 4. Lips. lib. 2. Polit. cap. 16. Bocer. clas. 4. disp. 10. de Regal. in pr. ut & eandem in faciem adhibetur vox Majestatis in l. pen. ibi prætor salva Majestate imperii sui. ff. de Just. & Fur. l. si famil. ibi: contempta Majest. prætoris vindicatur. ff. de Jurisdict. Dom. Arum. de Comit. cap. 3. num. 51. pag. 94.

Thef. XV.

Non verò impedit, nec Majest. plenitudo, aut Regal. possessio
B vacillat,

subsit imperio, liquidem diverſo reſpectu ſimul in libertate & ſervi-
tute quiſpiam eſſe poteſt. *Andr. Gail. de arreſt. cap. 6. Chriſtoph. Be-
ſold. de appellat. cap. 4. n. 6.* Nec quicquam Gallorum aut Hiſpaniæ
Regibus eorumq; Majeltati obeſt, quod multis in rebus ſuperiorem
Pontificem Romanum ſuſpiciant. *Alber. Gentil. de Legat. cap. 4. &
in diſſ. Regal. 1. fol. 8. Chriſt. Beſold. in diſſert. de Majelt. ſect. 2. c. 1.
num. 3. Warem. ab Erenberg. de Regn. ſubſid. cap. 2. num. 16. & 21.*
Nec Daniæ, ob id quod Holſatiæ Ducatum, nec Sveciæ, quod Po-
meraniam, feudi jure ſervent, nec Angliæ Reges, dum adhuc Nor-
mannia, Aquitania, Turonia à Gallis inveſtiebantur, Majeltate aut
propria Regalium poſſeſſione privatos quiſpiam exiſtimet. *Andreas
Knich. de inveſt. pact. cap. 8. n. 112. & 132. Dan. Otto de Majelt. Imp.
& Imperant. cap. 2. n. 38. Chriſtoph. Beſold. in diſcurſu de ſtatu Rei-
publ. ſubalt. cap. 2. pag. 71. & 72. Jacob. de Belvis in cap. 1. quæ dicat
Dux Marchio & c. Curt. Jun. conſil. 1. num. 30.*

Theſ. XVI.

Imò nec ſummam & abſolutam poteſtatem, adeoq; nec Maje-
ſtatem, aut Regalium poſſeſſionem abdicare cenſentur, qui provin-
cias ſuas, ſuaq; territoria potentioreſ cujuſdam clientelæ committunt.
*Johan. Bodin. lib. 5. de Rep. cap. 6. Gig. in tract. de crim. leſ. Majelt.
p. 117. Schurff. cent. 3. conſil. 23.* Separata n. ſunt jus clientelare &
jus ſuperioritatis ſ. Majeltatis, nec unum alteri quicquam derogat.
*Regn. Sixtin. conſil. Marpurg. 8. num. 109. vol. 3. Andr. Gail. libr. 2.
obſ. 54. Curt. Jun. vol. 3. conſil. 286. n. 22.* modò ſalvo ipſorum jure
alterius ſeſe ſubmiſerint patrocinio, quod ut fiat, & ne occaſio de
ſubjectione diſputandi præbeat, cautè agendum monet *Warem. ab
Erenb. in medit. pro fæder. lib. 1. cap. 4. n. 13. Sixtin. de Regal. c. 9
n. 86. Gregor. Tholoſan. de Republ. lib. 11. cap. 11. num. 6.*

Theſ. XVII.

Nil etiam Majelt. vel propriæ Regal. poſſeſſioni detrahitur,
quod proceres Regni de hac participant. Manet n. Majeltas, ſive
penes unum, ſive plures reſideat, prout ſtatuſ eſt Ariſtocraticuſ, vel
Democraticuſ, *Joh. Limnæuſ. de jur. publ. lib. 1. cap. 10.* & pleriſq;
in regniſ videmus aliquid imperii Proceribuſ fuiſſe conceſſum, quo
ipſo tamen Majeltas non evertitur, licet in conſortium ejuſ alii reci-
piantur.

Thes. XVIII.

Quo ipso cum in imperio nostro adhuc quædam insit Majestas, de qua an sit Aristocratica, an Monarchica valdè controvertitur. Kirchner. disp. polit. 3. th. ult. lit. e. & disp. 5. th. 1. lit. c. Joh. Gerhart. disput. polit. 1. thes. 9. Schonborn. libr. 1. polit. cap. 16. Arnold. Clapmar. libr. 5. de Arcanis Rerumpubl. cap. ult. & thes. 173. de jur. publ. proprio tamen nomine Regalia ei tribuimus, spreto, quod Proceres imperii per capitulationem Cæsaream in consortium q̄s. Majestatis sint recepti, eorumq; non modo consilium Cæsar opperitur, ut patet ex Reformat. Frider. III. Imp. de Anno 1482. in ordinat. Camere antiquiori. & in consit. Maximil. I. de pace publica de Anno 1485. sed & consensum, ut in Recessu de Anno 1500. 1513. 1521. & alius. undè & hæc ferè clausula semper adjecta videtur: Vnd haben Wir vns mit den Ständen/ vnd sie sich hinwiederumb mit Vns ver gleichen. Tob. Paurmeist. de Jurisdic. Imp. Rom. lib. 1. cap. 4. num. 39. & seq. Wolffg. Frider. à Pappenh. in discurs. de jur. publ. cap. 3. conclus. 6. apud Arum. tom. 1. jur. publ. p. 1045. Christoph. Besold. in tractat. de Jurisdic. Imp. Rom. q. 13.

Thes. XIX.

Quamvis a. Majestatis plenitudo in Imperatore, & Monarchicus tropus in Imperio Romano per hoc consortium paulatim exspirat, non tamen omnis potestas in administratione Regalium Imperatori nostro subducitur, siquidem & nostris adhuc temporibus illam, Procerum quamvis imperii arbitriis limitatam sortitur. Quod liquet ex confessione Ferdinandi: Haben Vns mit der Würde der Administration, vnd Verwaltung des Heiligen Reichs anhangender Dignität/ Hoheit/ Regierung/ Titul/ Scepter vnd Cron/ des Christlichen Kaysertums beladen lassen. Recess. Imp. de Anno 1559. in pr. Friderici Barbarossæ, qui jam suo tempore ad Proceres apertè inquit: Imperium, cujus apud nos administratio, apud vos verò, qui Optimates Regni estis, autoritas residet. Apud Radevicum in continuat. Otthonis Frisingensis de gestis Friderici I. lib. 3. cap. 27. & Sigonio lib. 12. de Regno Italia. Quam & absque ulla Præsulis Romani coronatione adhibet, utpote cum is nil juris ut sæpè jecimus

ri subiacet, quod arguit Leonis IV. exemplum, qui præcepta Lotharii & Imperatorum omnibus modis se servaturum promisit. *Can. de cap. dist. 10. it. Can. ult. & Johannis VII. Can. Vides cum seqq. dist. ejusdem.* & sanè electus in Imperatorem ipso jure electionis potestatem administrationis acquirit, imò antè coronationem privilegia concedere potest. *Petr. de And. in tract. de jure Imper. cap. 5. Nicol. Cusan. de concordia cathol. lib. 3. cap. 3.* ubi dicit: *Vnctionem & Diadema nihil præstare imperiali potestati, insignia n. illa, ut loquitur, quasi ad Majestatem sacram, quæ imperio inest, ostendendam materiali visibili subjecti imperii, cum ceremoniis impenduntur, ut sint signa prædicantia admirandam illam potentiam.* Sicut similia in Romano Pontifice videmus fieri, tamen ante omnia talia Papa est post electionem. *Ludolphus de Babenbergk de jure Regni & Imperii Romani. cap. 10. fol. 375.*

Thef. XX.

Expositis his, quibus proprio nomine Regalia tribuimus, videntur erunt & hi, qui improprie Regal. possessioni subsunt. Iis adnumeramus Proceres & Principes imperii, non quatenus conjunctim in administratione Imperii cum Imperatore de rebus Imperii jus statuendi, sessuræ & dicendæ sententiæ ceu Optimates Reipublicæ sortiantur, *Matth. Stephan. de Jurisdicth. lib. 2. part. 1. cap. 7. n. 1. Tob. Paurmeist. de Jurisdicth. Imp. Rom. lib. 2. cap. 2. n. 20. & lib. 1. cap. 6. n. 1.* sed quatenus disjunctim considerantur in administratione suarum provinciarum, quam potestatem recentiores vocant superioritatem s. jus territorial. *die Landes-Fürstliche oder Landes-Obrigkeit. Carol. Sigon. de Regno Ital lib. 7. Thom. Michaël. de Jurisdicth. concl. 44. Christ. Besold. de Jurisdicth. Imp. Rom. quæst. 18.* quo territorio omne, quod in se recipit, jus in Dominum confertur, utpote cum est universitas vel instar universitatis, *l. rer. mixtur. in pr. de usucap. qua concessa nihil exclusum censetur, sed omnia, quæ intra universitatem sunt, concessa existimantur. l. Princeps de verborum significat. Matth. Stephan. lib. 2. de Jurisdicth. territor. part. 1. cap. 7. num. 55. & 57.*

Thef. XXI.

Hi v. sive sint Politici, sive Ecclesiastici, nil interest. Nam & Episcopis

tunt, *Anar. Gall. lib. 1. observ. 30.* liquidem prælaturæ & abbatia majores Episcopatu æquiparantur, *Navar. in Manual. cap. 12. num. 75.* *Jacob. Menoch. de arbitr. jud. quæst. cas. 216. n. 7.* unde electum Episcopum consecrari haud potuisse legimus, antequam à Principe Regal. accepisset. *Otto Frising. libr. 6. Chron. cap. 26.* *Scip. Gentil. de Jurisdict. lib. 3. cap. 16.*

Thes. XXII.

Episcopi tamen ut Episcopi Regalium possessionem non fortuntur, sed quatenus sunt status Imperii, *Andr. Gail. dict. observat. 30. n. 6.* *Pruckm. de Regal. cap. 4. n. 39.* *Knichen. in privil. Elect. Saxon. verb. Ducum Saxon. cap. 2.* & hac etiam ratione, jurisdictione, (quam Carolus Magnus iis indulgit, referente *Crancio in Proem. Metropol.*) gaudent temporali, *Bodin. de Republ. lib. 1. cap. 9. & lib. 3. cap. 2.* *Alphonf. Alvarez. in spec. summorum Pontif. cap. 13. num. 9.* imò & jura fisealia habere dicuntur. *Peregrin. de jure fisci. libr. 1. tit. 2. n. 105.* *Felin. in cap. irrefragabilis. §. Cæterum. n. 10. de offic. ordin.*

Thes. XXIII.

Non v. soli Electores, sed etiam Proceres Imperii reliqui Regalia aliaq; jura territorialia habent, ut sunt Principes, Duces, Comites, Barones, &c. *Regn. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 4.* Unde etiam jura eorum territorialia, Regalia & Privilegia à Rege Romanorum confirmantur, docente hoc formula capitulationis Cæsareæ: *Nuch andern Fürsten/Grafen/Herren vnd Stände / bey ihren Hoheiten/Würden/Rechten vnd Gerechtigkeiten / Macht vnd Gewalt/ jeden nach seinem Stande vnd Wesen bleiben lassen/ohne Unser vnd Männigliches Eintrag vnd Hinderung / vnd ihnen darzu ihre Regalia vnd Obrigkeit / Freyheiten / Privilegia, Pfandschafften vnd Gerechtigkeiten / so sie bißhero gehabt haben/oder in übung gewesen seyn/ zu Wasser vnd zu Lande / in guter beständiger Form / ohne alle wegerung confirmiren vnd bestättigen.*

Thes. XXIV.

Quodq; hætenus de Episcopis & aliis imperii statibus assertum, idem de Civitatibus Imperialibus habendum volumus. Nam & hæ Regalia habent, quæ iisdem denegare iniquum foret. *Henric. Bru-*

Imper. Rom. libr. 2. part. 1. cap. 7. & part. 2. cap. 1. Quod etiam innuit Munsterus his verbis: Gleicher weise wie die Könige vnd Käyser in Teurschen Landen hoch begabet die Fürsten vnd Herren / also haben sie auch nachmals auß sonderlicher Gnaden vnd Mildigkeit gefreyet die alten Städte / denselben vergönnet eigene Negirung / deßgleichen einen mercklichen theil der Zölle / Bngelder / vnd andere Säl- le ihnen zugestellet. in *Cosmograph. lib. 3. de Germ. cap. 22.*

Thef. XXV.

Hactenus de Possessoribus Regalium, adjicienda jam erit divisio. Dividuntur v. in Majora & minora. *Borcholt. de Regal. cap. 1. n. 3. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 2. n. 1. Herm. Vultej. de feud. lib. 1. cap. 5.*

Thef. XXVI.

Majora sunt, in quibus suprema potestas & dignitas Majestatis consistit. *Sixtin. de Regal. cap. 2. n. 7. Matth. de afflict. in cap. unico quæ sint Regal.* Hæc a. quoad universale imperium communicari non possunt, neve sine status mutatione abdicari. *Paurm. lib. 1. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 21. Borcholt. de Regal. n. 20. Matth. Steph. 2. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 1. n. 98. Thom. Michael. disp. de Jurisdic. Rom. Imp. thef. 8.* Specialia tamen in provinciis certis, quæ obtinent, recipi ab alio in feudum possunt consensu superioris & concessione, quæ vel fit per privilegium, *Cap. 9. 10. 11. A. B. vel per investituram, & tunc una cum feudis imperii conceduntur, hac enim tam Jurisdictio omnigena quam jura quoque regalia acquiruntur, Paurmeist. libr. 1. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 6. p. 48.* Dominus v. rei infeudatæ semper retinet proprietatem solo usufructu ad Vasallum transeunte. *tit. 27. F. F. 2. Herm. Vultej. cap. 5. n. 10. Wesenb. de feud. cap. 1. Zas. in Epit. feud. p. 4. n. 21. Schrader. de feud. part. 3. cap. 1. num. 7.*

Thef. XXVII.

Inter jura hæc majora, quæ merè Regalia vocat *Paris de Puteo in tr. de Synd. verb. de except. Baronum erga subditos cap. 1. num. 12.* & ad summam Principis autoritatem pertinent, *Jacob. de S. Georg. de feud. super verb. Princeps pedemontium. vers. sed Princeps. Matth. de afflict. in C. unic. quæ sint regali.* reponiamus jus condendi leges universales. *arg. l. ult. §. 1. C. de L. L. l. de constit. Princip. t. t. C. de vet.*

geni universalem condendi potestatem Imperator in alium transferre potest, sicut nec cætera reservata, quæ constituta sunt insignum supremæ Jurisdictionis imperialis. *l. legatus de officio præf. Lancellott. in templo omn. judic. lib. 1. cap. 1. §. 4. vers. legem generalem condit, quem refert & sequitur Joach. Cluten. in Syllog. rer. quotidian. 27. cap. Matth. Steph. lib. 2. part. 1. cap. 1. Membr. 2.*

Thes. XXVIII.

Ut a. solus Imperator legum universalium, de particularibus non loquimur, cum has cuius Magistratui condere permissum, quæ in suis provinciis tantum valent, *Knischer. de jur. territor. cap. 1. n. 3. 66. & seqq. Peregrin. de jur. fisci. l. 1. tit. 2. n. 81.* ut inquam solus Imperator harum conditor & interpres justè existimatur, *l. alt. Cod. de ll. Matth. Stephan. 2. de Jurisdic. cap. 1. membr. 2. n. 8.* ita etiam absque necessario quorundam consensu has ipsas sanciat, *necessarius n. inferenda lege consensus plenitudinem potestatis & Majestatis planè infringit. qui si superiorum sit, eum qui legem fert, alterius esse subditum, si equalium imperii socios habere. si inferiorum s. Senatus s. Populi summo imperio vacare arguit. Tob. Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. Imper. Rom. cap. 2. n. 62. edit. poster. Bodin. libr. 1. de Republ. cap. 10.*

Thes. XXIX.

Hanc legum sanctionem earumq; interpretationem proximè excipit abrogatio, cujus vigore an leges ad unum omnes Princeps tollere valeat, est quod despiciamus. In naturalibus v. hanc potestatem expirare depræhendimus, siquidem huic legi, ut ait Lactantius *lib. 6. cap. 8. ex Cic. de Rep. nec abrogari fas est, neque derogari ex hac aliquid licet, neve tota abrogari potest. Nec v. aut per Senatum aut per populum solvi hac lege possumus. Neque est quærendus explanator aut interpres ejus alius; nec erit alia lex Romæ, alia Athenis, alia nuuc. alia posthac, sed & omnes gentes & omni tempore una lex, & sempiterna, & immortalis continebit, unusq; erit communis quasi Magister & Imperator omnium DEVS ille legis hujus inventor, disceptator, lator, cui qui non parebit, ipse se fugiet, & naturam hominis aspernabitur, atque hoc loco, luet maximas pœnas, etiam si cætera supplicia, quæ putantur effugerit. Hactenus Lactantius,*

omnibus indistincte sunt dictatae immutabiles, §. pen. *Instit. de J. N. G. & C. l. 8. de capit. minut.* quamobrem nec Princeps inferiorem aut subditam habebit naturam, neve solutus erit à dictamine rectæ rationis. *Enenckel. de privileg. cap. 8. n. 5. & seqq. Reinkingk. de Regim. secul. & Ecclesiast. lib. 2. clas. 3. cap. 12. Bodin. de Republ. libr. 1. cap. 8.*

Thef. XXX.

Eadem etiam potestas in legibus divinis patitur jacturam, contra adulatorias Pontificiorum voces: Pontifici licere dispensare in omnibus præterquam in articulis fidei. *Tiraq. de remitt. pœnis. in præf. n. 45. Fellin. & aliorum.* Quas excusas à Papalibus absurditates communior & recentior interpretum opinio minuit: Pontificem quidem posse declarare jus divinum, sed non de eo dispensare. *Soto lib. 1. de Just. & Jure. quæst. 7. art. 3. Covar. de Matrim. p. 2. cap. 6. §. 9. num. 10. & seqq. ut etiam declarare quidem eas & pensatis circumstantiis cum æquitate diversitati factorum accommodare Majestati Principis convenit, tollere a. vel ex toto vel ex parte Princeps non potest, nisi summa necessitas id exigat, quod tamen aliter fieri nequit, nisi quatenus peccatum nullum incurritur, Henning. Arnis. lib. 2. de Jure Majest. cap. 3. n. 13. p. m. 210.*

Thef. XXXI.

Demum & in fundamentalibus hanc potestatem corruere cernimus, abolere siquidem, quibus imperii dignitas, Status Reipublicæ salusq; illius innititur, quid aliud est, quam ruinæ caput subdere, & hinc, æquè ut naturalibus & divinis, Principem omni tempore his fuisse obligatum, deprehendimus. *Johan. Limnæus de jur. publ. libr. 2. cap. 8. Hotom. illustr. quæst. 1. Gothofr. Anton. in disput. Antevultej. de potest. Imp. thes. 10. Andr. Knichen. de Saxon. non prov. jur. verb. Ducum Saxonie. cap. 1. num. 37.*

Thef. XXXII.

De Civilibus in diversum trahi autores & adhuc ambigere cernimus. Quamvis a. Princeps his subjectus non erat, sed in suo arbitrio, perinde ac positivas, positas has habebat, *l. 31. ff. de legib.* attamen hæc potestas centro atque spatio hodiè circumscripta est, *Joach. Cluten. in Syllog. rer. quotidian. concl. 21.* adeo ut ad harum observationem

aut amplificare possit, nisi consilio Electorum, aliorumq; Principum ac statuum, ut in harum observantiam recens- electum Regem Romanorum in capitulatione Cæsarea jurare faciunt: Vnd die andere des Heiligen Reichs Ordnungen vnd Befehle / so viel deren in den oben genandten angenommenen Reichs. Abscheiden im 55. Jahr zu Augspurg auffgerichtet / nicht zu wider / confirmiren, erneuern / vnd wo Noth / dieselbe mit Rath vnser vnd des Heiligen Reichs Chur. Fürsten vnd anderer Stände bessern / wie das zu jeder zeit des Reichs Gelegenheit erfodern thut. &c. Quod etiam de omni legis autore tradunt. Hugo Grot. de jur. Belli & Pacis. libr. 2. cap. 20. p. m. 331. Cas. libr. 2. Spher. Civit. cap. 6. Lips. libr. 4. Polit. cap. 9. Danæ. 3. Polit. cap. 4. Arnold. Clapmar. de Arcanis Rerumpubl. lib. 1. cap. 17.

Thef. XXXIII.

Alterum jus majus est Provocatio s. appellatio ultima, quæ ad asserendam potestatem imperatoriam non levis est momenti. Paurmeist. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 4. lib. 2. Ita n. propria est Majestatis. ut ab ea avelli nunquam possit, cum Majestas consistat in imperio, quod habet in subditos, hoc ipsam metimur legibus & jurisdictione, quorum alterutrum vel utrumque, qui non agnoscit, nec Majestatem agnoscit. Verba sunt Henning. Arnise. de jure Majest. cap. 4. pag. 222. Hoc ipso tamen lites subditorum coram iudice ordinario susceptas Imperator haud turbat, vi capitulationis Cæsareæ. S. Vnd insonderheit / so sollen vnd wollen wir / &c. in verbis: Dasselbe vnd auch alle andere ordentliche schwebende Rechtfertigungen nicht verhindern noch verbieten / sondern dem freyen starcken Lauff lassen. Regulariter siquidem Imperator vel solus, vel in Camerâ unâ cum Statibus Imperii in secunda demum instantia de causis subditorum mediatorum cognoscit, nec iudicem competetem in prima instantia, in exercitio jurisdictionis impedit, utpote cum Status Imperii privativè, non cumulativè de Regalibus, jurisdictione aliisq; juribus territorialibus sint investiti. Henr. Bocer. de Jurisdic. cap. 8. num. 80. pag. 394. Christoph. Besold. in Colleg. Polit. class. 1. disp. 3. thes. 14. in fin. Henning. Gøden. conf. 2. n. 18.

Thef. XXXIV.

Potest a. Majestas in causis quibusdam appellatione se abdicare,

C re,

I. si jus mandat. tum n. possessio & superioritas Principi & mandanti reservatur. Arnif. de Jure Majest. cap. 4. II. si leges tulit iudicio inferiori, ad quarum normam iudicare tenetur Magistratus s. inferioris iudicium. Non a. appellatione tota hoc ipso se abdicasse, sed ita eam communicasse intelligitur, ut non tantum summam potestate privatus non censeatur, sed etiam cum iis, quibus tributum hoc jus, sive anticipando, sive concursu & avocatione concurrere, omnemque Magistratibus attributam Jurisdictionem suo jure eis eripere possit. Johan. Bodin. de Republ. lib. 1. cap. 8. Id quod patet in Electoribus Saxoniae & Brandenburgiae, à quibus, ut olim à sententia nullius Electoris, appellari non licet, sed hi ad leges imperatorias (quae ex vigore moderno leges imperii vocitantur) sunt astricti, ita quidem, ut nihil contra has statuere queant, secus si fit, datur ab iis provocatio tanquam in puncto denegatae justitiae, de qua expressus textus in Aurea Bulla cap. XI. tit. 2. & 3. sicut etiam reliqui Electores Privilegium hujus Bullae Carol. IV. tit. 2. contrario usu perdidit. Schurff. Consilio 29. cent. 3. n. 1. Thom. Michael. concl. 26. lit. c. Arnif. de jure Majest. lib. 2. cap. 2. n. 2. p. m. 174.

Thes. XXXV.

Datur etiam appellatio à Majestate ad eandem Majestatem in eadem sententia & de ea jam lata, non eo fine, ut Majestas seipsam corrigat, vel quod adversus hanc, sed relatoris calliditatem provocetur. Quod si v. appellatio vel lege, vel moribus propter excellentiam ejus, qui tulit sententiam, est prohibita, supplicatio tamen permittitur, Menoch. in tract. de arbitr. jud. quæst. 70. num. 22. Paurmeist. libr. 2. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 4. num. 160. Secus tamen fit in criminalibus, ubi, quoties corporalis poena infligenda, minimè admittitur appellatio ad executionem impediendam, id quod Carolus V. prohibuit in Comitibus Augustanis Anno 1530. S. Alß jent etliche. Knich. in comment. de Elect. & Duc. Saxoniae privileg. de non appellando. cap. 2. Vultej. Jurispr. Roman. libr. 2. cap. 33. Tob. Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. Imper. Roman. cap. 4. n. 155.

Thesi XXXVI.

Datur etiam Jurisdictio absque territorio, utpote Rectorum in Academiis particulariter concessa, & Camerae Imperialis, Knicher. cap.

Te territorii & Regalis dignitatis, siquidem territorium est subiectum, quod passivè superioritatem recipit, & cuius contemplatione Princeps imperii eandem activè exercet. *Knicher. dict. cap. 1. n. 133.* Summa v. hæc Jurisdictio sive per viam appellationis, sive supplicationis penes summam Majestatem remanet, *Matth. Stephan. 2. de Jurisdict. cap. 1. Schönborn. lib. 5. cap. 13. Libenthal. Colleg. Polit. Exercitar. 8. Quæst. 7.*

Thef. XXXVII.

Tertium Jus majus est Jus creandorum Magistratum, quod etiam de reservatis imperatoriis, à quo tanquam fonte omnes dignitatum rivoli promanant. *l. 1. pr. ff. ad L. Jul. ambit. l. 57. in fin. de re jud. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 4. n. 3. Rosentb. de feud. cap. 4. n. 13. Thom. Michæl. de Jurisdict. Imp. Rom. th. 1. lit. c.* Non v. est Magistratus, nisi quatenus mediatorum creationem Majestas iis demandat, vel quatenus nominare s. eligere demum confirmandum superior Magistratus potest. Potestatis igitur integræ collatio & confirmatio à sola Majestate dependet. *arg. l. unic. ad L. Jul. ambitus. Arnif. de Jur. Majest. lib. 2. cap. 4. Reinkingk. lib. 1. cl. 1. cap. 2. n. 20. cl. 5. cap. 2. num. 38.*

Thef. XXXVIII.

Jus Majestatis quartum est jus belli s. movendi arma. *arg. l. 1. de constit. princip. l. 2. §. novissimè. D. de orig. Jur. l. hostes. 28. ibi publicè populus Rom. D. de capt. & postl. rev. l. 3. D. ad L. Jul. Majest. ibi qui injussu Principis bella gesserant.* Nam belli suscipiendi autoritas ad effectum supremæ jurisdictionis & summæ Majestatis refertur. *Reinkingk. lib. 2. class. 3. cap. 1. n. 11. Waremund. ab Erenb. part. 1. de fæder. cap. 2. num. 28. Albert. Gentil. in lib. de Jure Belli, quæ, cum non, nisi suæ innititur defensionis, sua, se, suamq; Rempubliacam autoritate tuetur, privati verò & Principes inferiores, cum jus suum apud superiorem persequi possunt, ad judicium Martis dilabi non debent. Petr. Heig. part. 1. quæst. 12. num. 13. & seqq. Danæ. Polit. Christ. lib. 7. cap. 3. Zoannet. in tract. de Imp. Rom. n. 120.*

Thef. XXXIX.

Hoc ipso v. privatum armorum usum in casu imprimis necessitatis privato non præscindimus, siquidem defensio & moderamen in-

l. 1. cum arretes. ff. si qua pauper. jec. unquam. Deum in ...
ff. de J. & J. n. 15. Civili, l. scient. 45. S. qui cum aliter. ff. ad l. A-
quil. l. 2. & 3. C. ad l. Cornel. de Sicar. Adeo ut l. ne paritas qui-
dem armorum requiratur, unde alias plurima scaterent absurda, in-
ter qua etiam armorum genera non distinguunt, l. 3. l. 4. ad l. Cor-
nel. de Sicar. l. sed etsi. 5. ad l. Aquil. nec II. aggressus fugere co-
gatur, cum majus saepe periculum in fuga quam si expectetur aggress-
or, unde etiam in Constit. Criminali Caroli V. artic. 140. dicitur.:
 So einer einen mit einem tödtlichen Waffen oder Wehr überlauffet/
 ansicht oder schläget / vnd der benöthigte kan süglich 'ohne Gefährlich-
 keit vnd Verletzung seines Leibes / Ehr vnd guten Leimuths nicht ent-
 weichen / der mag sein Leib vnd Leben ohne Straffe durch eine rechte
 Gegenwehre retten. Nec III. primum ictum expectare tenetur,
 sufficit n. si aggressus videat sibi imminere aggressoris ictum, & fer-
 rum vel telum stringi, id quod satis vitæ periculum esse probatur. *per*
l. 16. qui aggressorem. l. 5. qui percussorem. l. sed si quancunque. ff.
ad l. Aquil. Quæ legitima defensio adeo liberè permilla est, ut de-
tur etiam filio contra Patrem, cum is in castigando modum exces-
serit, & officium boni patris deposuerit. Mynsing. 5. obs. 18. Servo
contra Dominum. per l. unic. de emendat. servor. l. ind. Neratius. ff.
ad l. Aquil.

Thes. XL.

Neve Statibus imperii, si periculum occurrat subitum jus belli-
 gerandi adimus, siquidem si Imperatoris copia haberi nequit, res v.
 eò sit redacta, ut moram ulteriorem absque imperii incommodo
 haud indulgeat, si Imperator quidem præsto, is tamen, qui injuri-
 am passus, moratoriâ & delusoria procrastinatione circumducatur,
 belli propulsationem justam censent. *Frider. Schenck. Baro à Tau-*
renb. ad t. 18. in pr. F. F. 2. Hugo Grot. de Jure Belli & Pacis. libr. 1.
cap. 3. p. 50. Reinkingk. libr. 2. claf. 3. cap. 1. n. 23. Elias Schader. in
delineat. jur. belli. Concl. 2. Statibus n. imperii non nisi injustum
prohibetur bellum. Aur. Bull. tit. 17. S. ult. Receß. Imper. Spirens. de
Anno 1526. S. Zum Andern. & de Anno 1529. S. Wir auch Chur-
Fürsten. Receß. Imper. August. de Anno 1530. S. Wir auch Chur-
Fürsten. S. Vnd weil wir nun. Receß. Imper. de Anno 1555. S. Vnd
 demnach

Thef. XLI.

Citra itaque leges civiles omnis Majestas, sicut ad tuendam plebem sibi creditam, ita ad exercendam jurisdictionem, si vis occurrat, jus habet belli gerendi, imò omnes ad arcendam à se injuriam naturaliter jus resistendi, sed quia ex bello tota Civitas in periculum venit, ideo serè omnium populorum legibus cautum est, ne bellum geri possit, nisi auctore eo, qui summam in Civitate potestatem habet, Hugo Grot. de Jure Belli & Pacis. libr. 1. cap. 3. & 4. p. 80. utpote, cum de eo semper præsumitur justa causa belli indicendi, & foederis contrahendi. Gail. de pace publ. cap. 4. Gentilis de jure belli. cap. 3. lib. 1. p. 31. 32. Francisc. Arias de bello. n. 158.

Thef. XLII.

Connexum est cum hoc jure belli jus pacis faciendæ, pactio- nes n. inire, quæ bellum finiant, eorum sunt, qui summi imperii exercendi jus habent, Hugo Grot. de Jure Belli & Pacis. libr. 3. cap. 20. p. m. 575. Spondere tamen, quod notandum, & Magistratus possunt, non, ac si potestatis plenitudine pacem ferirent, sed spondent eo ipso, se apud Majestatem assecuturos, ut pax sub his conditionibus in- eatur, Pax v. à Magistratu quodam data, nisi rati habitio Majesta- tis accesserit, nulla omninò est, subditi n. vel inferiores Magistratus non nisi ad nutum Majestatis bellum indicere, foedera cum ho- stibus inire, aut pacem catcrave possunt, Henning. Arnis. de Jur. Ma- jest. cap. 5. §. 10. p. 254. cum ea sola bellandi & pacificandi potesta- tem, tum gerendi & finiendi habeat. Warem. ab Erenb. in meditam. pro foed. p. 116. Bodin. lib. 1. de Republ. cap. 10.

Thef. XLIII.

Hæc v. potestas suscipiendi belli in Imperatore Romano valdè est imminuta, absque communi n. ordinum, aut certè hodiè Electo- rum consensu bellum Imperator noster ordiri nequit, nec Dux Im- perii generalis cuiquam bellum movere potest: Soll niemand siber ziehen/vnd keinen Krieg vornehmen/ es sey dann zuvor durch vns/ o- der den/ so an vnser statt sitzen wird/vnd vnser vnd des Reichs Regen- ten, zu thun befohlen. Recept. Imp. de Anno 1500. Titul. Der Haupt- Mann soll ohne Befehl. Capit. Caroli V. apud Sleidanum lib. 1. hist.

Händel. titul. 1. Capit. Ferdinandi II. §. Es solten die wolten Ihre
Macht. kein Gezänck / Fehde oder Krieg in noch außserhalb des Reichs
von desselben wegen anfahren oder vornehmen / ohne Vorwissen / Rache
vnd Bewilligung der Reichs. Stände / zum wenigsten der Sechs
Chur. Fürsten.

Thef. XLIV.

Jus Majestatis quintum est sanctio foederum. Waremund. ab Erenberg. in tract. de foed. cap. 1. n. 56. p. m. 51. Sixtin. de Regal. lib. 3. cap. 1. n. 29. Besold. lib. 1. Polit. cap. 3. Hæc a. feriuntur non tantum ab iis, qui pares bello æquo foedere in pacem atque amicitiam veniunt, ubi reperuntur res per conventionem, & si quarum turbata possessio est, ea ex parte utriusque commodo componuntur. Waremund. ab Erenb. in meditam. pro foed. cap. 4. n. 8. p. m. 331. sed etiam ab iis, qui antea nil contraxerunt, & hi aut pacis aut societatis alienius causa coeunt, pacis de restituendis captivis aut rebus captis. Societatis v. vel ob commercia, quorum pactiones variae, de quibus Hugo Grot. lib. 2. de Jure Belli & Pacis. cap. 15. §. 6. p. m. 365. vel ob belli communitatem, ut auxilia praestentur mutua, vel ad omne bellum, vel ad certum, aut certos hostes exceptis sociis, is n. est effectus foederum. ut contrahentes ad mutua auxilia, vel militibus, vel equitibus praestanda, si ab hostibus fuerint oppugnati, ad mutuas opes & copias mittendas, vel indefinitè, vel certo numero teneantur confederati ad sociorum hostes invadendos, exceptis quibusdam aut sine exceptione. Waremund. ab Erenberg. dict. cap. 4. n. 8. p. m. 334. Bodin. lib. 5. de Republ. cap. 6. Hippol. à Coll. de Princip. cap. 3. Laudens. in tract. de confœd. concl. 7. 27. & 52.

Thef. XLV.

Utriusque modi foedera vel sunt æqualia, quæ utrimque, ut loquitur Hugo Grot. de Jure Belli & Pacis. libr. 2. cap. 15. eodem modo se habent, vel inæqualia, cum pactio fit, ut is populus alterius populi potestatem comiter tueatur. Waremund. ab Erenberg. dict. cap. 4. n. 3. Quamvis a. Populus, vel Civitas, hoc ipso non renunciat libertati, & sit *ἡνὶ παροικίᾳ ἐκ ὑποτέλεις*, sub patrocinio non ditione, ut Sylla apud Appianum loquitur, tamen si fuerint minores
confœ-

servientiam speciem recipi possunt. Waremund. ab Erenberg. in meditam. pro fœd. cap. 4. n. 4. p. m. 339.

Thef. XLVI.

Adjicitur etiam fœderibus abusivè fœdus aliquod improprie dictum, quod vel est, inter Principem Patronum s. defensorem, den Schutzherrn/ & eos, qui sunt sub ejus defensione. Talium v. libertati quoad defensoris receptos nihil decedit, neque ad minimum ea corrumpit, cum cupiunt libertatem defendere, eamq; ob causam conducunt auxilium potentioris, non ut amittant, sed retineant libertatem illibatam. Waremund. ab Erenb. in meditam. pro fœd. cap. 4. n. 13. p. 313. Vel cum bello victis dicuntur leges, ubi omnia ei, qui armis plus potest dedita sunt, quæ ex iis habere Victor, quibus multari eos velit, ipsius jus atque arbitrium est. dict. Warem. cap. 4. n. 5. Et hos dedititios proprie non esse in fœdere, sed ditione, imò propius accedere ad captivos quam confœderatos asserunt, ex Livio lib. 4. Bell. de re milit. part. 2. tit. 13. Car. Sigonius de antiquit. jur. Ital. cap. 14. Althus. in Polit. sub fin. cap. 7.

Thef. XLVII.

Fœdus inire s. sancire Majestatis est, & ad utramque contradictionis partem habet se indifferenter, at fœdus servare est juris naturalis, l. 1. in pr. de pactis. unde & in tantum obstringitur Majestas, ut subtiliores disputationes de contractu inito excitare prohibeatur, Gail. 2. observ. 55. n. 8. id n. potius ad anxiam causidicorum diligentiam, quam Principis gravitatem & magnanimitatem pertinet. Quamobrem etiam Elector Saxonie Mauritius Carolo V. subtiles interpretatiunculas contra magnanimi illius Philippi Senioris Dn. Landgravii diu speratam libertatem neccenti, his verbis exprobravit: Ego te tanquam Imperatorem, non tanquam Legistam pactiones interpretari volo.

Thef. XLVIII.

Incidit ad ultimum quaestio, liceatne pangere fœdera cum his, qui à vera Religione discedunt? Status hic excutiendus est controversiæ, is v. non est de fœdere Ecclesiastico, neve mixto, sed tantummodò Politico, & hoc I. defensionis causa, quam flagitat jus naturæ cum infidelibus percuti posse, nil vetat, hoc n. jus ita omnibus hominibus

Grot. de Jure Belli & Pacis. lib. 2. cap. 15. §. 8. p. m. 266. 11. Contra infideles alios non fideles, idq; si summa necessitas exigat, feriri posse asserimus cum *Besold. Schonborn. Johan. Avenar. disp. 12. Colleg. Polit. p. 262. Jun. quæst. polit. 78. fol. 260. Martin. Rumelin. ad Aur. Bul. part. 2. discurs. 4. th. 35.*

Thef. XLIX.

Hoc etiam jus, sicut alia plura, in Imperatore nostro aliquo modo est restrictum, Capitulatione n. Cæsareâ cavetur, quod Imperator nullum, neque cum exteris, neque cum indigenis, absque Electorum consensu, foedas inire possit: Ihre Maytt. solten vnd wolten kein Verbündnis oder Einigung mit frembden Narionen noch sonst im Reich machen/Sie hätten dann zuvor der Sechs Ehr. Fürsten sâmpflich oder des mehrern theils auß ihnen erlanget. *Capit. Cæsarea Ferdinandi II. tit. 7. §.* Ihre Maytt. solten vnd wolten. quod etiam patet ex juramento, cui recens electus Rex Romanorum se, alstringit, quod videre est apud *Joh. Sleidan. lib. 1. Comm. Melch. Goldast. in Polit. Imper.*

Thef. L.

Jus Majestatis sextum est Potestas indicendi Comititia, vulgo der Höf. Königl. Höf. Reichs Tage/Versamlungs Tage des Reichs. *Joh. Limn. de jur. publ. lib. 9. cap. 1.* quæ etiam inter jura Majestatis reponunt. *Arnold. Clapmar. de arcan. Rerumpubl. cap. 14. Bornit. de Majest. cap. 26. Besold. in Polit. lib. 1. cap. 3.*

Thef. LI.

Sunt v. ea vel particularia, vel generalia. Generalia, quibus universi Principes & Imperii Ordines conveniunt, κατ' ἐξοχήν Reichs Tage. *Decreto Wornat. Anno 1495. titul. Daß ein Reichs Tag soll ein Monat wâhren. Decreto Trevirensi. Anno 1512. §. 50* haben auff einen Reichs Tag / vel Reichs Versamlung. Particularia, quibus tantum Optimates, & quidam Imperii Proceres coeunt. *Vid. Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 2. n. 5.* Comititia a hæc universalia propria autoritate indicere, Majestatem, ea v. rogare, æqualitatem arguit. Unde & in Imperatore Romano Majestas paulatim imminuitur, siquidem *habendorum quidem Comitiorum, ut Principes*

consensu Electorum, secundum leges Caesari in electione dictas. Tob.
Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 2. pag. m. 342. num. 18.
quod liquet ex Decreto Spirensi Anno 1507. §. Haben wir eine ge-
meine Reichs-Versammlung / nach vorgehabtem Rath vnd Gutach-
ten Unser vnd des Heiligen Reichs Chur-Fürsten. Decreto Ratis-
bonensi Anno 1576. §. Als haben Wir mit Rath vnd Beliebung ob-
gemeldeter Unserer vnd des Heiligen Reichs Chur-Fürsten nicht
vmbgehen mögen/eine gemeine Reichs-Versammlung außzuschreiben.
Nec in diversum tractis Ordinibus quicquam Imperator statuere po-
test, sed si inter Caesarem & Ordines, vel majorem eorum partem res
coire non potest, nihil actum judicatur, sed res in libera & spontanea
conventionione posita est, ita ut nec Imperator ex plenitudine, ut lo-
quuntur potestatis, nec Ordines invito illo, quicquam statuere pos-
sint. Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. Imp. Rom. cap. 2. n. 31. pag. 347.
Matth. Stephan. lib. 2. de Jurisdic. part. 1. cap. 1. membr. 1. n. 2.

Thes. LII.

Septimum jus majus est Homagii receptio. Hujus n. exactio
& praestatio actum universalem Jurisdictionis inducit. qui alios com-
prehendit, & de necessitate subjectionem arguit. *Zaf. singul. respons.*
lib. 2. cap. 31. Sixtin. 3. consil. Marp. 8. num. 77. & seqq. Thom. Mi-
chaël. de Jurisdic. concl. 57. Andr. Knich. de jur. territ. cap. 3. n. 168.
Est a hoc ipsum duplex, personale & reale, hoc non Personæ subje-
ctionem, sed rerum tantummodò in alterius territorio possessorum
recognitionem arguit, & licet quoad unam speciem sese quisquam
subjecerit, non sequitur, quod quoad aliam quoque se obligarit.
Reinkingk. lib. 1. class. 5. cap. 4. n. 35. Paurmeist. de Jurisdic. Imper.
Roman. cap. 18. num. 112. Thom. Michael. de Jurisdic. concl. 58. lit.
B. in notat.

Thes. LIII.

Hocce v. juramentum, quod subditus praestat Domino territo-
rii, cujus jurisdictioni subest vernacula nostra, die Erb-Huldigung/
quamvis plenam subjectionem & subditum arguat, qui vulgo der
Landsasse. *Tob. Paurmeist. de Jurisdic. Imp. Rom. lib. 2. cap. 8. p. m.*
538. Personæ tamen tantummodò est, respectu sui ipsius, non rei
alicujus, quæ extra illam est. Ex quo inferimus, ut si quis bona in

D terri-

lium non habeat, is juramentum hoc præstare non teneatur. *Jacobin. de S. Georg. in verbis qui quidem investiti. num. 9. Vultej. de feud. lib. 1. cap. 6. p. m. 92. num. 5. Tob. Paurm. de Jurisdic. Imp. Rom. libr. 2. cap. 8. num. 22.*

Thef. LIV.

Diximus eos, qui in territorio Principis domicilium, vel fixã sedem servant, Jurisdictioni ejus quoad personam substerni, sed de Vasallis Principum ambigitur, cujuscunque sint conditionis, sive Comites, Barones, Nobiles, vel alii, qui juramento fidelitatis Principibus ceu Dominis feudi, nullo a. homagio sunt addicti & res feudales in territorio Principum, domicilium v. in suis Comitatus, Baronatibus, aut etiam in aliorum ditione habent. Et hos plenè subjici quihusdam ex eo videtur, quod Vasallus (ut nonnulli interpretes tradunt) feudi agnitione Domini reddatur subditus, atque subditorum appellatione notetur. Sed his nil remorantibus ipsa veritas diluit sola feudi cognitione Comitem, vel Baronem Principis ac Domini, à quo investitur, ordinariam Jurisdictionem non subire, quippe quamvis Dominus ex natura contractus feudalis jurisdictionem quandam acquirit, tamen non est ordinaria & generalis, sed ad certos terminos restricta, quos in præjudicium ordinarii & generalis egredi nequit. *Tob. Paurmeist. lib. 2. cap. 8. pag. 519. num. 42.*

Thef. LV.

Jus a. Homagii an penes solum Imperatorem adhuc hæreat, valdè ambigitur, Principes n. & Ordines Imperii non soli Imperatori, sed etiam Imperio per homagium se addicunt, schweren dem Römischen Kaiser/vnd dem Reich / Treu/hold vnd Gewärtig zu seyn/ ut liquet ex formula juramenti à Reinkingo adducta *claf. 2. cap. 2. num. 102.* Imò Imperatoris & Imperii simul fiduciariorum eos esse Recessus Imperii confitentur: Bey den Eyden vnd Pflichten / darmit ihr vns vnd dem Heiligen Reich zugethan vnd vermandt seyd. Constitutio contra Anabaptistas de Anno 1529. S. Desgleichen. & passim. Afferendum igitur erit Imperatori & Imperio simul, vel quod verius, huic primariò, illi secundariò, hoc juramentum præstari. Id quod Recess. Imperii paulò apertius reddunt: Befehlen euch bey den Eyden vnd Pflichten / die ihr vns von des Reichs wegen insonderheit gethan.

Schirm-Herr. R. A. de Anno 1558. §. Erstlich. supremus Praelectus.
R. A. zu Augspurg de Anno 1530. §. Auff solch. 2c. & §. seq. Nach,
dem aber. 2c. *ibi*: Als Römischer Kaiser vnd Oberster Voigt der
Heiligen Christlichen Kirchen. Nec Principes, qui Rempublicam
auctum eunt, diversitatem Religionis, scismata aut errores pernicio-
sos, qui Reipublicæ ruinam addunt, in eam patiuntur induci, neve
dissensionibus verum DEI cultum interrumpi. R. A. zu Augspurg
de Anno 1525. §. Vnd nachdem etwan vtel. *ibi*: So soll eine jede D-
brigkeit / sie sey Geistliches oder Weltliches Standes / ein fleissiges
Auffmercken vnd ernstliches Einssehen haben / daß in ihren Fürsten-
thumben / Landen vnd Gebieten / das Heilige Evangelium vnd Göt-
tes Wort / nach rechtem wahrem Verstande / ohne ergernis / zu er-
haltung Gottes Lob / Frieden vnd Einigkeit / geprediget werde. Sed
si qua irrumpunt, concilia suo jure indicat, ut errores à vera Reli-
gione multitudinem abstrahentes eò facilius è Republicâ eliminari
queant, *conciliorum namque celebratio agri Domini eximia cultura
est, quæ repres, spinas, & tribulos heresum & scismatum extirpat,
excessus corrigit, deformata reformat, & vineam DOMINI ad fru-
gem uberrimæ fertilitatis adducit per ea, quæ tradit Petr. Gregor.
Tholosan. de Republ. lib. 13. cap. 1. n. 16.*

Thes. LVIII.

Valdè a. à sententia nostra discedet, qui hac assertionem nos e-
victuros fore ominabitur, quod Princeps propriâ autoritate, seposi-
to consilio, & præscripto suorum Theologorum, in Religionis ne-
gotio quicquam immutare aggredive valeat, id quod ne Ethnicos
quidem fecisse, historiæ edocent. Romani in his causis à Pontifi-
cis Maximi & Collegarum ejus judicio pendebant, *Halicarn. libr. 2.*
& Alexander Severus passus est à Pontificibus quindecim Viris & au-
guribus causas sacrorum à se jam finitas iterari aliterq; distingui.
Lamprid. in Alexand. Non igitur temerario quodam impulsu aut
propriâ autoritate in hoc Religionis negotio quicquam statuere
Princeps sibi præsumat, sed in hoc expediundo rectè sentientium
Theologorum consilium adhibeat, quod etiam monet R. A. de An-
no 1555. §. So haben sich der Chur-Fürsten. *circa fin.* Darzu ein
jeder mit seinen Gelahrten vnd Theologis sich mitler weil dermassen
gefast

dandis religionis controversiis confictetur, le utum præclarissimorum
Theologorum multarum nationum consilio. X. II. zu Augspurg de
Anno 1530. §. Demnach haben wir sampt denselben.

Thes. LX.

Imperatori v. nostro omne jus est præcisum in Religionis ne-
gotio causisq; illi annexis quicquam statuendi, ordinandi, aut inno-
vandi, Käyserliche Mayt sollen keinen Standt des Reichs, von we-
gen der Augspurgischen Confession, vnd derselben Lehr / Religion,
vnd Glaubens haben / mit der That / gewaltiger weise / überziehen / be-
schädigen / vergewaltigen / oder in andere wege / wider seine conscientz,
Wissen vnd Willen / von dieser Augspurgischen Confessions Religi-
on, Glauben / Kirchen-Gebräuchen / Ordnungen / vnd Ceremonien,
so sie auffgerichtet / oder nochmals auffrichten möchten / in ihren Für-
stenthümen / Länden vnd Herrschaffren / dringen / oder durch Mandat,
oder in einiger anderer gestalt beschweren / oder verachten; Sondern
bey solcher Religion, Glauben / Kirchen-Gebräuchen / Ordnungen /
vnd Ceremonien, &c. rühtlich vnd friedtlich bleiben lassen. *Recessus*
Imperii de Anno 1555. §. Bad damit solcher Friede. Nec Impera-
tor noster, si ex capite Religionis, quædam inter Ordines controver-
siæ suscitantur, earum cognitionem sibi arrogat, sed ad universos Or-
dines eam remittit, prout Maximilianus II, expressè confessus est
Anno 1576. die 25. August. & 24. Sept. Daß diese Yrsachen vor die
gesampte Reichs-Stände gehörig: Sintemal Ihre Käyserl. Mayt.
wol gesehen / daß es doch auff eine declaration, so im Religion-Frie-
den / cum clausulâ annullatoriâ verboten / außlauffen wolte.

Thes. LX.

Nonum Jus Majus est jus cudendæ monetæ, de quo est *l. 1. i.*
Cod. de fals. monet. Nec Domini inferiores regalia habentes que-
unt cudere monetas, nisi præscriptione aut speciali autoritate privile-
gium acquisiverunt. *Afflic. in cap. 1. Quæ sunt Reg. Bosf. intr. de mo-*
net in pr. Intelligimus a. per monetas, non specialiter jus mone-
tæ, sed generaliter, sive ea cudenda, sive recudenda sit, eiq; valor &
æstimatio constituenda. Quod tamen non eò pertinet, quasi Im-
peratori probam monetam omninò reprobare vel deteriozem face-
re, ac mutare liceat. In qualibet n. moneta hæc tria inesse debent,

henditur, non potest eam Imperator reprobare, vel mutare, sive per augmentum, sive per diminutionem. *arg. l. 1. Cod. de veter. numism. lib. 1. & Nov. 52.*

Thef. LXI.

Haecenus de majoribus Majestatis juribus actum est, evolventa jam essent Minora, quae ad fiscum potius, quam ad personam Imperatoris spectare dicunt, *Vultej. libr. 1. feud. cap. 5. n. 7. Rosenthal. de feud. cap. 5. concl. 3. Sixtin. de Regal. cap. 2. n. 31.* sed cum instituti nostri ratio id non indulget, & opus nostrum praeter spem excrevit, fusiori evolutioni haec ipsa in aliud tempus reservamus.

SOLI DEO GLORIA.

Ardua

ARdua perquiris, Fridlibi, Regia nempe
Jura, quibus toto prævalet orbe nihil.
Ingenii specimen magni. Sublimia perge
Scrutari fausto fidere, magnus eris.

Εὐφρονας χείρ. v. deprop.

M. Joh. Michaëlis Eloq. Prof.
& p. t. Acad. Rector.

DN. CONRADO Friedelieb
jura publica jugiter docto.

Hem prudenter agis, CONRAD, petis ardua;
laus est;

imples nam vario flore tuos calathos;

*Avia Pimpleidum lustras loca, & ardua Pindi
fers, Legumq; scyphos ebibis omnigenos.*

*Non locus est, fateor, meritas conscribere laudes,
quarum non certè copia nulla tibi est.*

*In campum prodi, projectaq; rejice tela,
hinc etenim laudem, si mereare, feres.*

Joachimus Bolschow/
J. U. D. & P.

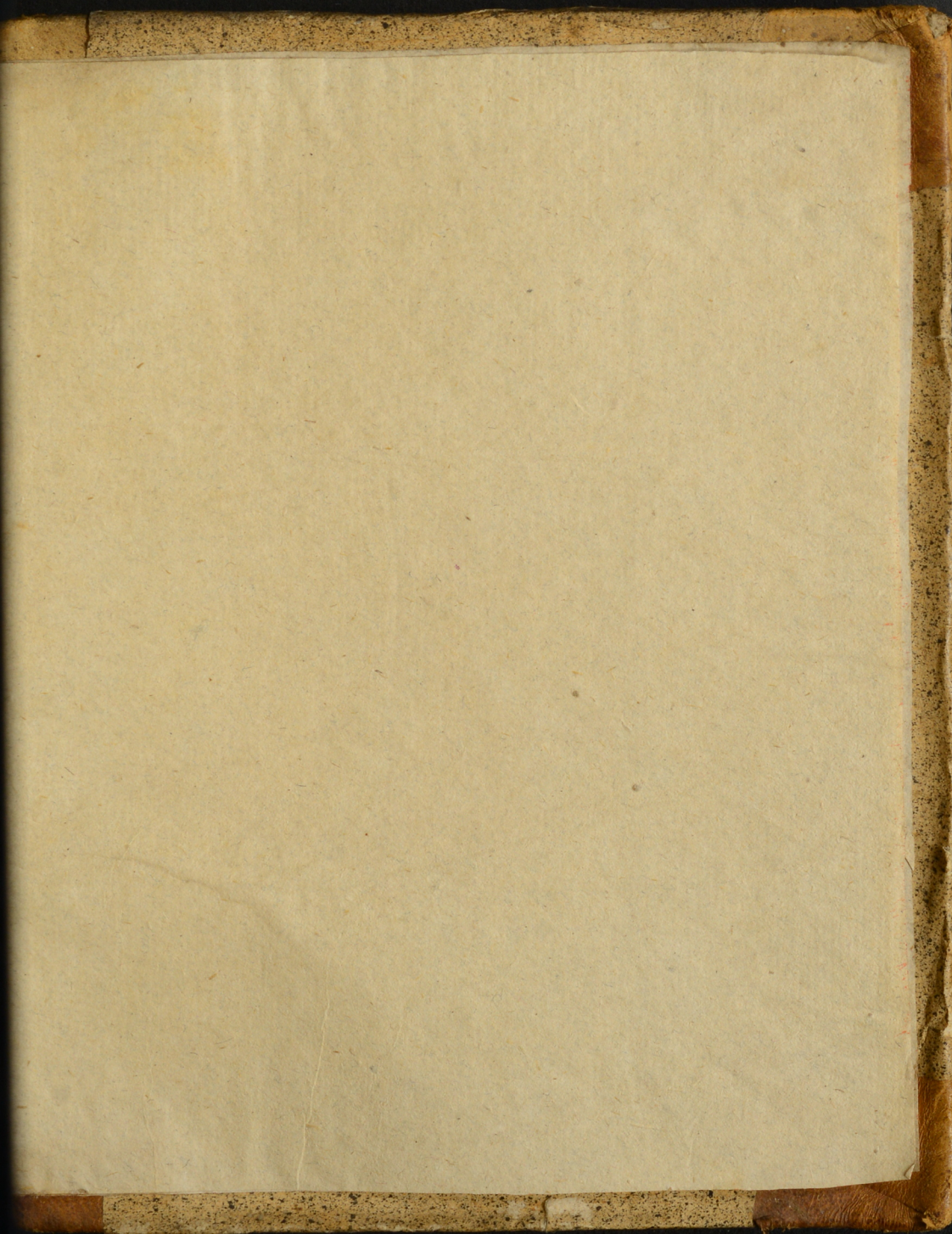
egregiè patrislanti

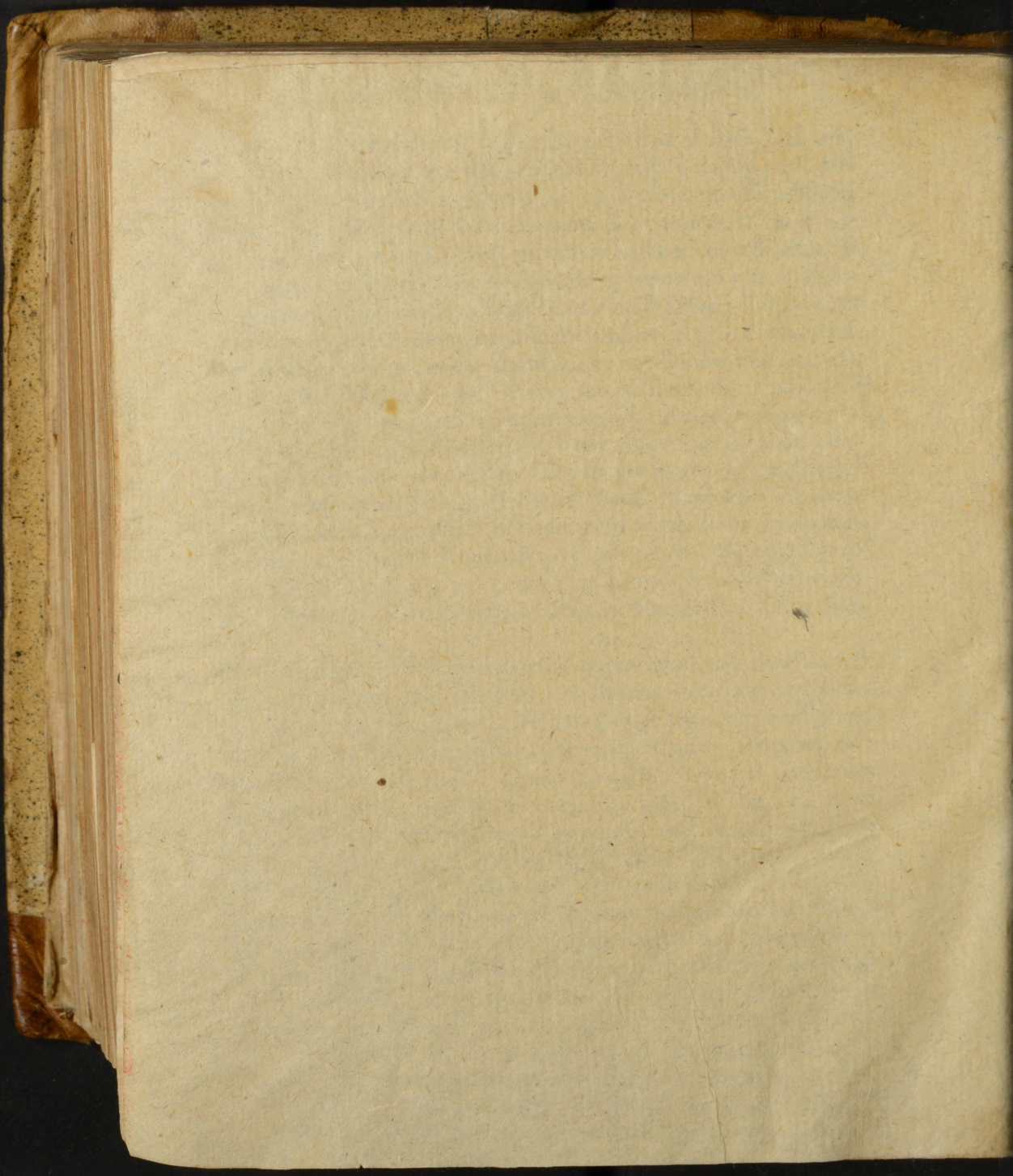
Plurima scivisset, nisi se jam scire putasset
Qua nunquam vidit non bene sana cohors.
Nil se scire sciunt alii, res mira! nec illa
Scire volunt, captum qua superare vident.
Otia sectantur forsàn, fugiuntq; laborem,
Aut pudor est, isthac non didicisse prius.
O miseros! Et multi ad summa per aëra tendunt,
Et lustrare sui Numinis astra volunt,
Et volvunt jura, & Regis conclave pererrant,
Hippocratem reliqui nocte dieq; legunt,
His Stagirita placet. Si rectè tanta placerent,
Nullus in Icaris fata subiret aquis.
Tramite tu recto pergebas, dulcis Amice
Friedlibi, ut primum mens erat, hancce viam
Ingredi, & ut decuit, bona fundamenta locabas,
Jam demum muros ducere rite studes.
Nec teris, ut faciunt multi, tua tempora inertii
Desidiâ. Hæc tua erit vita probata bonis.
Invigiles porrò studiis, vestigia namque
Sic Patris sequeris, quæq; deesse vides
Gnaviter adjungas, sic pergito, namque manebunt
Post hæc id studium lausq; decusq; tuum.

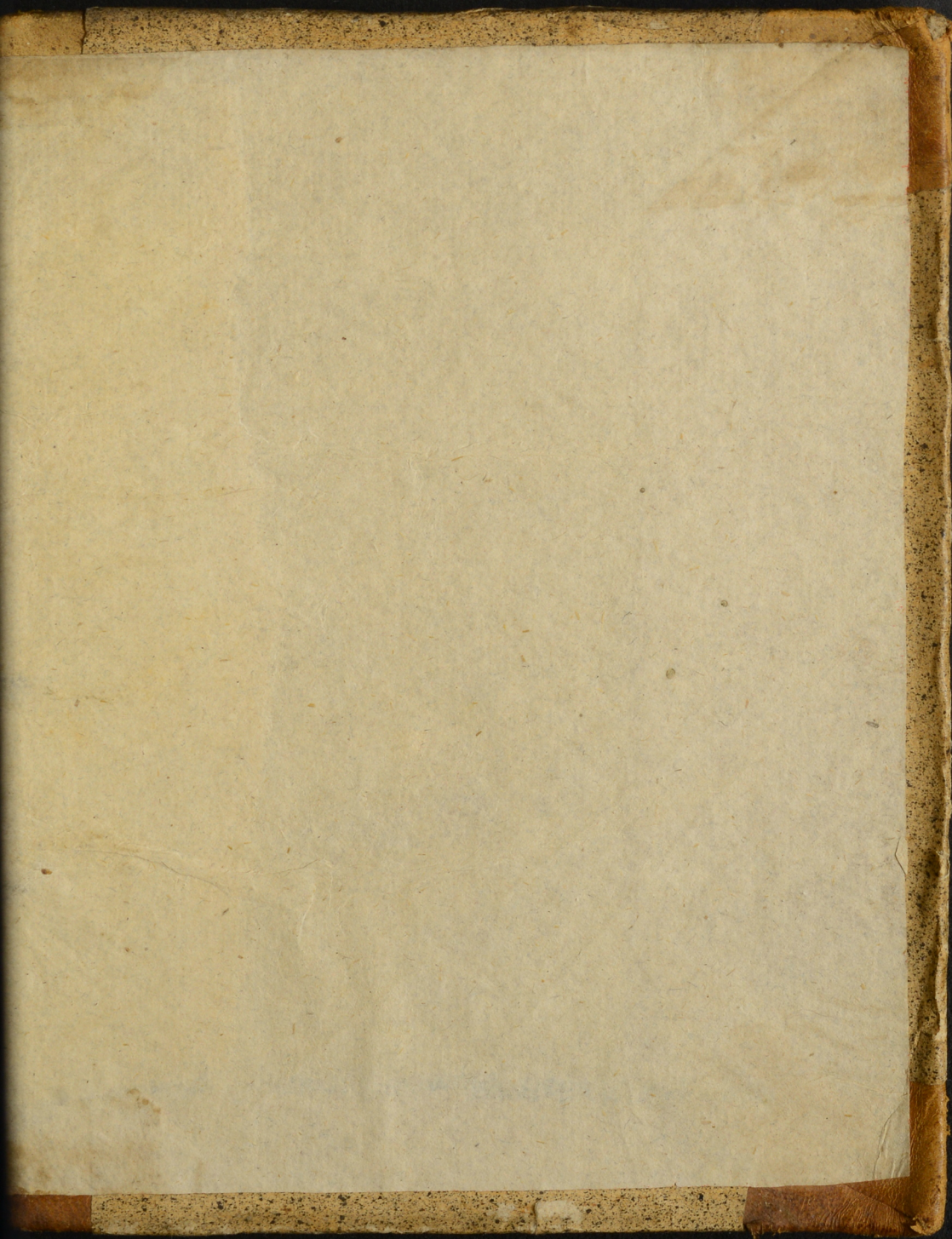
Boni ominis causa
adjecit

M. Georgius Schlieff/
Log. & Metaph. Prof. Ord.

fatus fuisset, et publicae rei magis accommodo et analogiae iuris Norici conuenienter tollere praediorum, quae dicuntur, accipiunt? De hoc ipso, (mi care lector) alii admonere iuuat, ciues Noricos, rursus, aliis uinculis deuinciri ad uasallorum eo dirigendas, ne publicae leges post praediorum commercio, respublica ipsa accipiat: in ceteris autem suam quisque capit. Factum ergo inde est saepissime, ut leges domesticae et peregrinae dantur, praediorum conditione et dominorum communi, uasallis, aliquam aeris summam, certam, reuallis repetendam, soluentibus, (laudemum inuuo) mansionem extra praedium, praedictari debet, sibi habendi libertas condonari frequenter accidit, et adeo in contradictis praedictis, ut, si, quemadmodum nemo dubium frequentia ad ius aliquod non scribitur, ualeat, legem antea exhibitam, praedictari, ita declarandam esse censeamus, ut praedium, cuius habitatione non frui potest, aut eius aliis locandi permissionem, sine interuentu, obtineat. Atque ita eius ius in re emphyteuticaria non amplius praedictum, sed eius naturae, perinde ac olim in praedictis, annumerandum erit. Id igitur, quod in fiscalium in ditione Norica iuris communis singulis, unius reipublicae ciuibus, praedictis conuertere liceat. Adhaec in eo reuocari quam uersamur, ut ad uicinorum exemplum conformare debeamus. In supra alle-

